

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci žalobkyně: **I. T.**, zastoupená Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, odbor sociálních věcí, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5, Brno, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2006, č. j. JMK 76622/2006, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2007, č. j. 22 Cad 150/2006 - 27,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl žalobu žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“), kterou brojila proti rozhodnutí žalovaného č. j. JMK 76622/2006 ze dne 23. 6. 2006 o odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ve věci dávky sociální péče podle zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociální potřebnosti“). Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, jíž se domáhá jeho přezkoumání a zrušení. Předmětem řízení před správními orgány bylo odnětí dávky sociální péče podle zákona o sociální potřebnosti pro nesplnění oznamovací povinnosti ve smyslu § 106 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“).

Stěžovatelka namítá kasační důvody ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Předně tvrdí, že ve věci dávky sociální péče nebylo vůbec zahájeno řízení v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), neboť oznámení o zahájení řízení ze dne 3. 5. 2006 neobsahuje konkrétně vymezený předmět řízení. Neuvádí se v něm, o odnětí jaké dávky se jedná, a ani se nespecifikují konkrétní důvody, které správní orgán vedly k zahájení řízení. Stěžovatelka namítá, že předmět řízení znamená nejen označení a citaci zákonného ustanovení, podle kterého je řízení vedeno, ale zejména podle jejího názoru musí obsahovat konkrétní vymezení předmětu řízení v tom smyslu, že co nejpresněji popíše konkrétní jednání a chování účastníka včetně případného časového vymezení, v němž správní orgán spatřuje důvody pro zahájení řízení. Nutnost přesně popsat předmět řízení nejen právně, ale především skutkově, vyplývá podle stěžovatelky i z § 9 správního řádu, neboť ten správní řízení definuje jako postup směřující k vydání rozhodnutí v určité věci. Určitou věcí pak podle stěžovatelky rozumí právě skutkově vymezený předmět řízení. Dále stěžovatelka poukazuje rovněž na ustanovení § 48 odst. 1 správního řádu, který upravuje litispendenci. Stěžovatelka namítá, že pokud by nebyl předmět řízení v oznámení o jeho zahájení dostatečně skutkově definován, nebylo by lze s ohledem na cit. ustanovení § 48 odst. 1 správního řádu dovodit spolehlivě totožnost řízení. V souvislosti s námitkou nedostatečného vymezení předmětu řízení poukázala stěžovatelka na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 73/2002 - 34 ze dne 20. 11. 2003, který má potvrzovat její závěry.

Dále stěžovatelka namítá, že správní orgán prvního stupně v rozporu s § 68 odst. 2 správního řádu v rozhodnutí neoznačil účastníky řízení, přičemž nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že v řízení o odnětí dávky může být účastníkem řízení pouze příjemce dávky, tj. osoba, která byla účastníkem řízení o přiznání dávky.

Konečně pak stěžovatelka namítá, že žádná právní norma upravující vyplácení dávek sociální péče jí nestanoví povinnost oznámit sňatek s cizincem. Z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, ani z rozhodnutí žalovaného není podle stěžovatelky zřejmé, proč nesplňuje podmínky sociální potřeby. Stěžovatelka namítá, že samotná skutečnost uzavření sňatku obligatorně nezpůsobuje existenci rozhodné skutečnosti pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu. Vzájemná vyživovací povinnost manželů, na kterou se rozhodnutí odvolávají, je sice zákonem stanovena, nemusí však být reálně plněna. Stěžovatelka namítá, že v jejím případě fakticky nenastala skutečnost rozhodná pro trvání nároku na dávku sociální péče a správní orgány neprokázaly opak. Stěžovatelka namítá, že fakticky nežije a ani nikdy nežila s manželem ve společné domácnosti.

S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odkázal plně na své předchozí vyjádření k žalobě.

Nejvyšší správní soud ze správního a soudního spisu zjistil následující skutečnosti rozhodující pro posouzení věci:

Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelka byla dlouhodobě příjemkyní opakované dávky sociální péče podle zákona o sociální potřebnosti. Naposledy správní orgán prvního stupně rozhodl o úpravě (zvýšení) této dávky rozhodnutím ze dne 13. 3. 2006, č. j. 7928/2006/soc./Var/6Om1872/91, přičemž okruh společně posuzovaných osob definovaný rozhodnutím zahrnoval stěžovatelku a její tři nezletilé děti. Dále z protokolu o ústním jednání před správním orgánem prvního stupně dne 3. 5. 2006 vyplývá, že se stěžovatelka zmíněného dne dostavila, aby doložila skutečnosti rozhodné pro výplatu dávky (doklad o změně výše dávek státní sociální podpory, doklad o tom, že projevuje snahu najít si zaměstnání apod.), mj. však stěžovatelka rovněž sdělila, že se v prosinci 2005 provdala (za státního příslušníka Vietnamu). Uvedla, že s ním však nebydlí a že manžel patrně prodává „na stánku“. Nato byla stěžovatelka poučena, že nesplnila řádně oznamovací povinnost, že v důsledku toho vznikl přeplatek na dávce, a byla vyzvána, aby doložila oddací list, povolení k trvalému pobytu manžela a příjem manžela. V reakci na obsah ústního jednání správní orgán prvního stupně zaslal stěžovatelce oznámení o zahájení řízení, v němž uvedl, že podle § 46 správního řádu zahájil řízení ve věci odnětí dávky sociální péče z důvodu nedoložení dokladů rozhodných pro výplatu sociální dávky. Dále stěžovatelku podle § 36 správního řádu poučil o právu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a navrhopvat důkazy a určil k uplatnění tohoto práva lhůtu. Stěžovatelka v řízení dodala oddací list a čestné prohlášení manžela, že v rozhodném období neměl žádných příjmů. Dne 16. 5. 2006 pak správní orgán prvního stupně rozhodl o odnětí opakované dávky sociální péče s účinností od 1. 4. 2006. V rozhodnutí vymezil, že rozhodl „ve věci dávky sociální péče, jejímž příjemcem je stěžovatelka“, a že rozhodl podle § 96 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení, § 16 písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o působnosti ČR v sociálním zabezpečení“), § 1 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti a správního řádu. V odůvodnění uvedl, že dávku sociální péče stěžovatelce odnímá proto, že nesplňuje podmínky sociální potřebnosti, jelikož nedoložila doklady rozhodné pro výplatu sociální dávky, neboť se provdala za cizince a tuto okolnost včas neoznámila.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka odvolání, v němž uplatnila v podstatě tytéž námitky, jako uplatňuje v kasační stížnosti. Žalovaný rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil s tím, že ze spisové dokumentace zjistil, že se stěžovatelka dne 22. 12. 2005 provdala za cizího státního příslušníka a tuto skutečnost v zákonné osmidenní lhůtě neoznámila (odkázal přitom na ustanovení § 106 zákona o sociálním zabezpečení, podle něhož je příjemce dávky povinen písemně ohlásit příslušnému orgánu sociálního zabezpečení do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku sociální péče, její výši a výplatu). Žalovaný uvedl, že změna rodinného stavu takovou rozhodnou skutečností pro výplatu dávky bezpochyby je, protože dnem sňatku se manžel stal společně posuzovanou osobou pro nárok stěžovatelky na dávku poskytovanou podle zákona o sociální potřebnosti. Stěžovatelka ovšem svou oznamovací povinnost splnila až při ústním jednání dne 3. 5. 2006, vedle toho pak neosvědčila ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti všechny rozhodné skutečnosti o svém manželovi, které by mohly mít vliv na existenci nároku na dávku, její výši či další výplatu. Žalovaný proto konstatoval, že stěžovatelku skutečně nelze považovat za sociálně potřebnou. Pokud jde o námitku nedostatečného vymezení předmětu řízení, žalovaný vyslovil závěr,

že v oznámení o zahájení řízení je řádně vymezen jak předmět, tedy odnětí dávky sociální péče, tak i důvod, pro který bylo řízení zahájeno, tj. nedoložení rozhodných skutečností spojených se změnou rodinného stavu žadatelky.

Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatelka napadla toto rozhodnutí žalobou, jejíž námitky lze považovat za shodné s pozdějšími kasačními námitkami.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že z postoupené spisové dokumentace správního orgánu prvního stupně zjistil, že se stěžovatelka dne 3. 5. 2006 osobně dostavila na příslušné pracoviště za účelem oznámení změn rozhodných skutečností, konkrétně změny výše vyplácených dávek státní sociální podpory. Oprávněná úřední osoba o osobním jednání a předání podkladů sepsala protokol, ve kterém uvádí, že žalobkyně oznámila uzavření sňatku s cizincem z Vietnamu v prosinci 2005 a současně uvedla, že s ním nežije. Žalovaný poukázal na to, že z protokolu je zjevné, že s ohledem na sňatek byla upozorněna na nesplnění oznamovací povinnosti, požádána o doložení potřebných dokladů pro posouzení nároku na dávku sociální péče a upozorněna, že vzhledem ke sděleným skutečnostem dochází ke vzniku přeplatku na dávce sociální péče. Dále žalovaný poukázal na to, že stěžovatelka na žádost správního orgánu prvního stupně doložila dne 10. 5. 2006 oddací list a čestné prohlášení svého manžela o tom, že neměl v době od 1. 10. 2005 do 31. 3. 2006 žádné příjmy, nepředložila však požadovaný doklad o trvalém pobytu manžela žalobkyně ani nevyužila svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žalovaný má za to, že stěžovatelka nesplnila oznamovací povinnost stanovenou v § 106 zákona o sociálním zabezpečení, a to přesto, že po uzavření sňatku (22. 12. 2005) se opakovaně osobně dostavila na správní orgán prvního stupně se žádostmi o dávky sociální péče, nebo při hlášení změn v rozhodných skutečnostech. Navíc dne 31. 2. 2006 podala žádost o jednorázovou dávku sociální péče, v níž uvedla v kolonce „rodinný stav“, že je rozvedená. Žalovaný dále uvedl, že zákon o sociální potřebnosti stanoví podmínky sociální potřebnosti občana i ve spojení s osobami společně posuzovanými, které musí rovněž splňovat podmínky pro posouzení sociální potřebnosti s výjimkou osob v zákonu uvedených, přičemž mají i stejné povinnosti ve vztahu k osvědčování rozhodných skutečností ve smyslu § 7 zákona o sociální potřebnosti. Pro stanovení okruhu společně posuzovaných osob se přitom použije ustanovení § 4 zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním minimu“), v němž je manžel uveden mezi osobami společně posuzovanými. Z toho žalovaný dovodil, že ohlášení uzavření sňatku - nejen s cizincem - má vliv na okruh společně posuzovaných osob. Pro posouzení rodiny sociálně potřebné musí i osoby společně posuzované splnit zákonem stanovené podmínky, jimiž je pak mimo jiného i hlášení k trvalému pobytu cizince. Žalovaný připustil, že na základě prokazatelných skutečností o neexistenci společné domácnosti s manželem lze okruh společně posuzovaných osob přehodnotit pro účely posouzení nároku žadatele na dávku poskytovanou podle zákona o sociální potřebnosti, nicméně pokud takové důkazy chybí, společná domácnost se předpokládá, a to v souladu s definicí manželství jako trvalého společenství muže a ženy ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rodině“) ve spojení s § 18 odst. 1 zákona o rodině, kde je mimo jiného uvedeno, že manželé jsou povinni spolu žít.

K námitce stěžovatelky, že řízení nebylo zahájeno v souladu s ust. § 46 odst. 1 správního řádu žalovaný uvedl, že podle citovaného právního ustanovení náležitostmi oznámení o zahájení řízení z moci úřední je označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby. Oznámení o zahájení řízení ze dne 3. 5. 2006 podle jeho názoru všechny tyto náležitosti splňuje, a to i předmět řízení, neboť citované ustanovení nepoužívá přívlastku „přesné vymezení předmětu řízení“, použitého stěžovatelkou, nýbrž stanoví, že má obsahovat „předmět řízení“. Tím je podle žalovaného odnětí dávky sociální péče. K aplikaci ust. § 68 odst. 2 správního řádu a k námitce neoznačení účastníků řízení žalovaný uvedl, že v řízení o dávku sociální péče je účastníkem řízení pouze žadatel, proto i v řízení o odnětí dávky jím může být pouze osoba, která byla účastníkem řízení při přiznání dávky sociální péče. Stěžovatelka je ve výroku označena jako příjemce, jako jediný účastník řízení, s identifikačními údaji fyzické osoby, které požaduje ust. § 18 odst. 2 správního řádu.

Krajský soud při svém hodnocení vyšel z toho, že podle ustanovení § 106 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení je oprávněný nebo jiný příjemce dávky povinen písemně ohlásit příslušnému orgánu sociálního zabezpečení do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu nebo poskytování. Podle ustanovení § 4 odst. 1 zákona o životním minimu jsou společně posuzovanými osobami nezaopatřené děti, rodiče nezaopatřených dětí, manželé, partneři nebo druh a družka, a nezaopatřené děti nezaopatřených dětí uvedených v písmenu a), pokud spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Krajský soud považoval za prokázáno, že stěžovatelka uzavřela dne 22. 12. 2005 manželství s vietnamským státním příslušníkem, kterému nebyl udělen azyl v České republice, taktéž doposud nebylo kladně rozhodnuto o jeho žádosti o povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Změnu osobního stavu neoznámila do osmi dnů příslušnému správnímu orgánu, ačkoliv se opakovaně dostavila na odbor sociální péče Magistrátu města Brna v souvislosti s žádostmi o dávky sociální péče nebo při hlášení změn v rozhodných skutečnostech. Z výše uvedeného dospěl soud k závěru, že stěžovatelka jednoznačně porušila povinnost vyplývající z ust. § 106 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení ve spojení s ust. § 7 odst. 1 a 2 zákona o sociální potřebnosti. Zákon o sociální potřebnosti stanoví podle krajského soudu podmínky sociální potřebnosti občana i ve spojení s osobami společně posuzovanými, které musí rovněž splňovat podmínky pro posouzení sociální potřebnosti, přičemž mají i stejné povinnosti ve vztahu k osvědčování rozhodných skutečností ve smyslu ust. § 7 tohoto zákona. Pro stanovení okruhu společně posuzovaných osob se pak použije již zmiňované ust. § 4 odst. 1 zákona o životním minimu. Podle názoru krajského soudu je uzavření manželství skutečností rozhodnou pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu, nebo poskytování, byť zákon taxativně nestanoví všechny případy, které lze zahrnout do kategorie rozhodujících skutečností, vzhledem k četnosti různých variant. Krajský soud poukázal na to, že vzhledem k tomu, že se od institutu manželství odvíjí např. i vzájemná vyživovací povinnost mezi manžely, stěžovatelka byla povinna tuto skutečnost v zákonné osmidenní lhůtě oznámit, měla předpokládat, že její sňatek bude mít vliv i na rozsah této vyživovací povinnosti. Nehledě na to, že i ta skutečnost, že manžel není výdělečně činný, je bez příjmu, by měla vliv na rozsah okruhu osob, k nimž má žadatelka o dávku vyživovací povinnost ze zákona. Krajský soud zdůraznil, že je věcí právní úvahy správního orgánu, zda v případě, kdyby stěžovatelka splnila včas oznamovací povinnost, by měla okolnost jejího sňatku vliv na trvání jejího nároku na dávku sociální péče.

Pokud šlo o ostatní námitky, krajský soud plně přisvědčil vývodům žalovaného.

Rozsudek byl stěžovatelce doručen 22. 6. 2007, kasační stížnost byla podána dne 9. 7. 2007.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasačních stížností, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod, který sama označuje za důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., přičemž Nejvyšší správní soud se může s touto subsumpcí ztotožnit. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán kasačními námitkami přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud jde o námitku týkající se nedostatečného vymezení předmětu řízení, Nejvyšší správní soud v obecné rovině přisvědčuje stěžovatelce, že vymezení předmětu řízení v oznámení o zahájení řízení podle § 46 odst. 1 správního řádu má vztah jak k ustanovení § 9 správního řádu, který správní řízení definuje jako postup směřující k vydání rozhodnutí v určité věci, stejně tak i k ustanovení § 48 odst. 1 správního řádu, který upravuje důsledky překážky zahájení řízení (litispendenci). Neztotožňuje se však ovšem s jejími názory na konkrétní míru podrobnosti vymezení skutkových okolností v oznámení o zahájení řízení, která je s to funkci tohoto procesního úkonu správního orgánu ještě zajistit. Stěžovatelka v podstatě ve svých úvahách klade na oznámení o zahájení řízení podle § 46 odst. 1 správního řádu podobné nároky, jaké klade § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, ve znění pozdějších předpisů na usnesení o zahájení trestního stíhání (*„Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován; obviněný musí být v usnesení o zahájení trestního stíhání označen stejnými údaji, jaké musí být uvedeny o osobě obžalovaného v rozsudku /§ 120 odst. 2/. V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.“*). Takový požadavek ovšem nelze podle Nejvyššího správního soudu dovodit ani ze znění ustanovení § 46 odst. 1 správního řádu, ani z dosavadní judikatury soudů ve věcech správních. Rigidnost úpravy ve věcech trestních zde nelze aplikovat beze zbytku.

Ustanovení § 46 odst. 1 správního řádu pouze stanoví, že oznámení o zahájení řízení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby. O způsobu, jak má být předmět řízení identifikován, nestanoví žádných bližších podrobností. V tomto ohledu je vymezení náležitostí oznámení o zahájení řízení obdobně volné, jako vymezení náležitostí žádosti (tedy úkonu, na základě něhož se zahajuje řízení návrhové) podle § 45 odst. 1 správního řádu (*„Žádost musí mít náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 a musí z ní být patrné, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá. Žadatel je dále povinen označit další jemu známé účastníky.“*). Jediným z textu zákona odvoditelným požadavkem tedy je, aby jak z žádosti, tak z oznámení o zahájení řízení byl předmět řízení dostatečně seznatelný, přičemž dostatečností je třeba chápat takovou míru jednoznačnosti, která umožní odlišit konkrétní řízení od řízení

jiného (se stejnými účastníky) a realizaci procesních práv účastníka (zejména navrhopat důkazy a vyjadřovat se k věci).

V tomto smyslu se o náležitostech oznámení o zahájení řízení vyslovovala i soudní judikatura ve věcech správních, byť se vztahovala k ustanovení § 18 odst. 2 a 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, který byl předchůdcem současného procesního předpisu pro řízení správní. Tak například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2004, č. j. 5 A 125/2002 - 73 (srov. www.nssoud.cz), konstatoval, že správní řád (zákon č. 71/1967 Sb.) nepředepisuje formu a náležitosti prvního úkonu správního orgánu vůči účastníku řízení (§ 18 odst. 2). Dovodil však, že se z povahy věci musí jednat o úkon adresovaný budoucímu účastníku řízení, z něhož je patrné zahájení správního řízení, jakož i jeho důvod. Tím navázala judikatura Nejvyššího správního soudu na předchozí ustálenou judikaturu správních soudů nižšího stupně, resp. judikaturu formulovanou před přijetím s. ř. s. Na tomto místě je možné odkázat na např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 1. 1996, č. j. 6 A 100/94 - 23, publikován in: Soudní judikatura, 16/1998, str. 493, který konstatoval, že ze základních pravidel řízení a z povahy věci plyne, že vyrozumění účastníka řízení o zahájení správního řízení musí obsahovat přinejmenším stejné náležitosti jako podání účastníka směřující k zahájení řízení na návrh. Musí tedy i z oznámení správního úřadu být patrné, kdo je činí, které věci se týká a - mutatis mutandis - co se navrhuje. Z takto vymezeného základního pohledu judikatury na nutný obsah oznámení o zahájení řízení nevybočuje ani stěžovatelkou zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 5 A 73/2002 - 34. Právní věta, již se dovolává, totiž vychází z části rozhodnutí, které reagovalo na námitku účastníka řízení, že, poněkud paradoxně, byl předmět řízení podle jeho názoru vymezen v oznámení o zahájení řízení příliš podrobně, z čehož účastník vyvodil, že je již presumován meritorní výsledek správního řízení. Rozhodující pasáž citovaného rozsudku týkající se náležitostí oznámení o zahájení řízení totiž zní: *„Obecně je ... třeba vycházet ze základních pravidel správního řízení (§ 3 odst. 2 správního řádu), tedy požadavku na obdobné náležitosti jako má mít návrh účastníka na zahájení řízení v řízení návrhovém. Musí tedy být z oznámení patrné, kdo je činí a které věci se týká, neboť jen tak je zaručeno právo účastníka se v daném řízení účinně hájit. Námitka žalobce proti náležitostem oznámení o zahájení řízení je poněkud rozporná, když žalovanému jednak vytýká nedostatečné vymezení skutkových okolností, vedoucí až k nevědomosti o předmětu řízení, a na druhé straně konstatování porušení zákona, které by mělo být v řízení teprve prokazováno. V oznámení o zahájení řízení ze dne 28. 11. 2003 je ovšem uvedeno, že podkladem pro zahájení řízení jsou zjištění revize ze dne 19. 10. 2001 a je popsáno i jednáním, v němž je shledáváno porušení zákona. O nevědomosti žalobce o předmětu řízení a z toho vyplývající újmu na možnosti se v řízení účinně hájit nelze tedy vůbec hovořit. Ani pokud jde o konstatování porušení zákona, nelze žalobci přisvědčit v tom, že jde o nepokryté předvídání budoucího rozhodnutí. Vymezení skutku, pro který je řízení zahájeno, musí mít určitý stupeň konkretizace, stejně tak jako musí být z oznámení o zahájení řízení zřejmé, co bude jeho předmětem a o čem bude v řízení rozhodováno; v sankčním řízení i to, jaký postih za dané jednání brozí. Žalobci tedy bylo zřejmé, o čem se bude vést řízení a v něm rozhodovat, a byla mu dána možnost se k tomu vyjádřit a uplatnit svá práva.“*

S ohledem na výše uvedené tak Nejvyšší správní soud konstatuje, že v případě stěžovatelky oznámení o zahájení správního řízení výše naznačený základní účel (odlišení

od jiného správního řízení a identifikaci předmětu řízení s ohledem na možnost účastníka uplatňovat procesní práva) splnilo. Pokud správní orgán prvního stupně v oznámení uvedl, že podle § 46 správního řádu zahájil řízení ve věci odnětí dávky sociální péče z důvodu nedoložení dokladů rozhodných pro výplatu sociální dávky, muselo být stěžovatelce už pouze s ohledem na průběh předcházejícího ústního jednání, jehož obsah je zachycen ve výše citovaném protokolu, velmi dobře zřejmé, o čem se bude řízení vést a o čem se v něm bude rozhodovat.

Pokud jde o námitku stěžovatelky, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně neoznačuje řádně účastníky řízení ve smyslu § 68 správního řádu, Nejvyšší správní soud se s ní rovněž neztotožňuje. Podle ustanovení § 68 odst. 2 správního řádu se ve výrokové části uvede řešení otázky, která je předmětem řízení, právní ustanovení, podle nichž bylo rozhodováno, a označení účastníků podle § 27 odst. 1 správního řádu, přičemž účastníci, kteří jsou fyzickými osobami, se označují údaji umožňujícími jejich identifikaci. Ustanovení § 27 odst. 1 písm. b) správního řádu pak za účastníky řízení z moci úřední označuje dotčené osoby, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají. Pokud bylo předmětem řízení odnětí dávky sociální péče, je s ohledem na legální definici účastníka řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu zjevné, že jím mohl být skutečně, jak správně dovodil krajský soud, pouze příjemce dávky, protože pouze příjemci dávky lze v řízení o odnětí dávky, slovy správního řádu, „zrušit právo“, tedy mu dávku odejmout. Jestliže tedy správní orgán prvního stupně vymezil v enunciatu rozhodnutí o odnětí dávky účastníka řízení slovy „*Magistrát města Brna, odbor sociální péče, rozhodl ve věci dávky sociální péče, jejímž příjemcem je paní I. T., narozena X, trvale bytem D. 31, B.*“, povinnost plynoucí z ustanovení § 68 odst. 2 správního řádu naplnil.

Ani poslední námitce stěžovatelky, tedy že žádná právní norma upravující vyplácení dávek sociální péče jí nestanoví povinnost oznámit sňatek s cizincem, neboť samotná skutečnost uzavření sňatku obligatorně nezpůsobuje existenci rozhodné skutečnosti pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu, Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit.

Předně je třeba konstatovat, že krajský soud ve svém rozsudku správně poukázal na ustanovení § 106 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení, podle něhož je oprávněný nebo jiný příjemce dávky povinen písemně ohlásit příslušnému orgánu sociálního zabezpečení do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu nebo poskytování. Vedle toho je podle § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti příjemce dávky sociální péče povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, dát písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav. Podle § 96 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, zjistí-li se, že dávka byla přiznána neprávem, odejme se.

Z ustanovení § 1 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti pak vyplývá, že jednou z rozhodných skutečností pro existenci nároku na dávku sociální péče podle zákona o sociální potřebnosti je případné spolužití v domácnosti s tzv. společně posuzovanou osobou podle zvláštního zákona. Tímto zvláštním zákonem je zákon o životním minimu,

podle jehož ustanovení § 4 odst. 1 jsou společně posuzovanými osobami nezaopatřené děti, rodiče nezaopatřených dětí, manželé, partneři nebo druh a družka, a nezaopatřené děti nezaopatřených dětí uvedených v písmenu a), pokud spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Rozhodnou skutečností tedy je jak skutečnost uzavření sňatku, tak případně skutečnost, že manžel s manželkou trvale nežije a neuhrazuje společně náklady na potřeby osob společně posuzovaných. Je tak třeba přisvědčit žalovanému, že již samo uzavření sňatku - a to nejen s cizincem - má vliv na okruh společně posuzovaných osob. Vedle toho je pak dalším okruhem rozhodných skutečností, které je třeba ze strany příjemce dávky dokládat, že ta či ona osoba uvedená ve výčtu § 4 odst. 1 zákona o životním minimu s příjemcem dávky trvale nežije a společně neuhrazuje náklady (nežije v domácnosti). Sám žalovaný připustil, že na základě předložených prokázání skutečnosti o nevedení společné domácnosti s manželem by bylo lze okruh společně posuzovaných osob přehodnotit pro účely posouzení nároku stěžovatelky na dávku poskytovanou podle zákona o sociální potřebnosti. Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatelka žádné takové důkazy v řízení o odnětí dávky nepřinesla. V takové situaci je pak třeba přisvědčit názoru žalovaného i krajského soudu, že se vedení společné domácnosti manželů předpokládá, a to s ohledem na legální definici manželství jako trvalého společenství muže a ženy ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o rodině ve spojení s § 18 odst. 1 téhož zákona.

Pro úplnost nutno poukázat na skutečnost, že stěžovatelka byla na každém rozhodnutí o dávce sociální péče výslovně poučena o povinnosti ohlásit do 8 dnů každou změnu v rodinných poměrech.

S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud vytýkaným způsobem nepochybil, a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 s. ř. s.).

Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.), neboť ze soudního spisu jednak neplynou žádné náklady žalovaného, které by měl stěžovatel jako procesně neúspěšný hradit, jednak, i kdyby takové náklady žalovanému vznikly, nebylo by možné podle § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat, neboť jde o věc sociální péče.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. února 2008

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu